

Szürcsölő - Teleki Mihály szürcsölőjének galvanoplasztikai másolata

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	5593
Gyár / műhely:	Herpka Károly galvanoplasztikai műhelye
Készítés ideje:	1896 - 1897 1690
Készítés helye:	Budapest; Erdély
Jelzés:	testén pecsétben: MUSEE D' ART DECORATIF HONGROIS / BREVETE / BUDAPEST
Anyag:	galvanoplasztika
Méretek:	hosszúság: 22 cm magasság: 12 cm szélesség: 17 cm

Kagyló idomú edény, csigavonalba hajló fogóval. Teste bordázott, fedőlapja szélén szűrő, közepén a Teleki család vésett címere körirattal: "MICHAEL TELEKI DE SZEK CONSILIARIVS CELESISSIMI TRANSYLVANIAE PRINCIPIS INTIMVS EXERCI" A címer fölötti feliratszalagon: ANNO 1690.

A "szürcsölő" néven ismert kagyló formájú csészék a 17. századi magyarországi ötvösség jellegzetes tárgytypusát képviselik, melynek európai párhuzamai mindeddig nem ismertek. A szűrős csészék feltehetően betegítató edényként szolgáltak, amelyekből gyógynövények főzetét fogyaszthatta el a beteg.

Teleki Mihály szürcsölőjén kívül a tárgytypus négy további példánya ismert: kettőt a Nemzeti Múzeum őriz (ltsz.: 1881.121 60.26.C), két további pedig müncheni és londoni magángyűjteményekben található. Ezek mindegyike magyar, illetve erdélyi vonatkozású, néhányra az eredeti tulajdonos nevét és címerét is rávésték. Ezek közé tartozik az itt bemutatott szűrős csésze is, amely Teleki Mihály (1634–1690) erdélyi kancellár számára készült halálának évében, 1690-ben. A tárgy gróf Teleki László kolozsvári gyűjteményének darabjaként szerepelt az 1896. évi millenniumi kiállításon, s ebből az alkalomból az Iparművészeti Múzeum galvanoplasztikai másolatot készített róla Herpka Károly ötvösmesterrel.

A galvanoplasztikai másolat 1690-ben készült aranyozott ezüst eredetije a 20. században külföldre került. 1987-ben a budapesti születésű New York-i üzletember és műgyűjtő, Salgó Miklós (1914–2005) vásárolta meg a Sotheby's londoni aukcióján, majd 2010-ben a Salgo Trust for Education adományaként a Metropolitan Museum tulajdonába került, számos további 17. századi erdélyi ötvöstaroggal együtt (ld. [itt](#)).

Irodalom

- Szerk.: Mikó Árpád, Sinkó Katalin: *Történelem - kép. Múlt és művészet kapcsolata Magyarországon*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2000. - Nr. VII.10. (analógia) (Kiss Erika)
- Kolba Judit: *Hungarian Silver: The Nicolas M. Salgo Collection*. London, 1996. - Nr. 60.
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 453. (Békési Éva)
- Szerk.: Czako Elemér: *Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum által forgalomba hozott galvano-másolatok képes lapsroma*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1908. - Nr. 191.
- Szerk.: Szalay Imre: *Magyarország történeti emlékei az 1896. évi ezredéves országos kiállításon*. Budapest, 1897. - p. 322, 384. kép
- Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás. A Történelmi főcsoport hivatalos katalógusa*. Kosmos Műintézet, Budapest, 1896. - Nr. 6272.

